

ZOEKEND ONDERWEG Fred Bettink – reis 2013

DE AFSCHEIDSDIENST

Mensen horen graag verhalen. Het is niet voor niets dat er zoveel sprookjes, fabels, gelijkenissen, parabelen, etc. bestaan. In plaats van droge theoretische verhandelingen kan een verhaal in een ogenblik heel veel duidelijk maken. Jezus vertelde niet voor niets gelijkenissen.

Aan de hand van een stuk uit *De Kleine Prins*, hield de dominee een korte preek in de dienst voorafgaande aan ons vertrek. *De Kleine Prins* is een poëtisch verhaal van de hand van schrijver en piloot Antoine de Saint-Exupéry.

Het prinsje woont op een kleine planeet met een roos en drie vulkaantjes. Op een dag verlaat de prins de planeet en hij bezoekt verschillende andere planeetjes en natuurlijk bezoekt hij ook de aarde. Daar ziet de prins een hele rij met rozenstruiken. Hij is teleurgesteld, want hij dacht dat zijn roos de enige in het universum was. Dan ontmoet hij een vos en de kleine prins temt hem. De vos legt hem uit dat de roos van het prinsje wel degelijk uniek is en speciaal, omdat het degene is die hij heeft verzorgd en waarvan hij houdt. Wat bij mij vooral is blijven hangen zijn de volgende quotes:

- Alleen met je hart kun je goed zien, het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar!
- Alle tijd die je aan je roos besteed (hebt) maakt je roos juist zo belangrijk!
- Je blijft altijd verantwoordelijk voor wat je tam gemaakt hebt!

Op reis naar een ander land, ontmoet je andere mensen/christenen, waarmee soms vriendschappen ontstaan. Kijk met je hart, investeer en onderhoudt het contact lijkt de predikant te zeggen.

Aan de andere kant laat je familie en vrienden (voor een tijdje) achter en besef ik dat ik me inderdaad verantwoordelijk voel voor mijn Roos, zij is bijzonder en mooier dan alle andere rozen! Een korte overdenking die me op verschillende manieren raakte... en dan zijn we op weg naar verwegvanhier.

AANKOMST

Pff... dat is een hele zit om vanuit Tricht naar Küsmód te rijden. Ruim twee dagen na vertrek houdt de verharde weg op en kort daarop arriveren we in Küsmód. Een beetje onwennig maak ik kennis met de inwoners van het dorp. Iedereen kust iedereen, ook de mannen kussen elkaar en dat voelt toch wel een beetje vreemd. Mijn 'roomy' (Koo) en ik ontmoeten onze gastvrouw die geen woord buitenlands spreekt en later met haar man hetzelfde laken een pak. Hun dochter staat achter het dorpshuis boven een houtvuur in een grote pan te roeren. Yes! Stoofvlees! Er drijft een dikke laag vet op. Montignac is hier vast heel erg favoriet. Ook zij spreekt geen woord over de grens.

Binnen worden de eerste *pálinka's* ingeschonken en ik doe dapper mee. Rita vertelt dat ze bij gebrek aan aanmaakblokjes er de kachel wel eens mee aangestoken heeft. Ik geloof haar meteen. Na drie glaasjes wordt het eten opgediend. Heerlijk, maar vanwege de taalbarrière lukt het niet om het recept te bemachtigen. Door de week heen krijgen we vaker stoofschotels te eten. Steeds weer anders en allemaal erg lekker, maar ook daar, geen recepten.

Na het eten is het tijd om naar het logeeradres te gaan. De houtkachel brandt en we hebben bedden waarvan ik vermoed dat de matrassen met stro gevuld zijn. Het kriebelt in mijn neus ... Stromend water is er buiten op het erf en op de mestvaalt staat het toilet. Geen luxe zoals thuis, maar dit werkt ook. Vaag bekruipt me het gevoel dat de touringcar stiekem een tijdmachine is ... één van de laatste mijmeringen voordat de slaap me meeneemt.

WAAROM DOEN WE DIT?

Wat is het nut van deze reis? Op de 1e plaats gaat het om het onderhouden van contacten. De kerk in Tricht heeft de gemeenschap in Küsmód omarmd en steunt haar door belangrijke zaken te sponsoren. Nee, niet alles wordt betaald; de mensen moeten er zelf ook iets voor doen, opdat het iets van henzelf wordt. Op deze manier wordt het mogelijk om zaken te realiseren die anders buiten hun bereik liggen.

Zo zijn de restauratie van het kerkorgel, de klokkentoren en de pastorie, de aanleg van een drinkwaterleiding, de bouw van een kerkelijk centrum, het opknappen van de klaslokalen van de lagere school en het inrichten van de peuterspeelzaal/kleuterschool projecten waarin geparticipeerd is.

Daarnaast zijn er andere gemeentes waarmee contact onderhouden wordt. In Tirgu Mures, Luna de Sus en Bana in Hongarije. Om de 2 jaar wordt de reis gemaakt.

De kerkelijke gemeentes waar we geweest zijn hebben verschillende achtergronden. In alle plaatsen waar we geweest zijn hebben we gezongen; zowel in het Hongaars als Nederlands, Engels en zelfs in het Frans. Zoals ik al schreef in mijn blog heb ik voor mijzelf andere redenen om deze kant op te gaan. Ze zijn gelegen in mijn 'sponsorkind'. Wat is er waar van de verhalen die we horen over armoede, prostitutie en uitzichtloosheid. Werkelijk geen idee, dus wilde ik met eigen ogen zien hoe het is. Gewoon even ruiken en proeven.

Ik heb grote contrasten gezien in welvaart, mensen die bezig zijn met overleven, de relatief jonge leeftijden die op de grafstenen staan en de jonge vrouwen op de (vrachtwagen)parkeerplaatsen die soms niet meer dan kinderen zijn. En weer besef ik dat ik niet de hele wereld kan veranderen, maar... Het perspectief dat mijn 'sponsorkind' heeft, kan voor haar een wereld van verschil zijn!

OP NAAR TIRGU MURES!

Het regent al twee dagen, niet zo hard maar wel onafgebroken. Alles is nat geworden en de straten zijn in modderpoelen veranderd. We nemen in de regen afscheid van de mensen in Küsmód en maken de laatste foto's. Dan is het tijd om te gaan en rijden we met de bus het dorp uit.

We gaan eerst naar het strohoedenmuseum alwaar een enthousiaste man ons vermaakt met verhalen over strovlechten en hoeden maken. Hij heeft een opleiding gedaan in theologie en kan niet ophouden om God te betrekken in zijn verhalen. Eigenlijk is hij gewoon een evangelist die het museum gebruikt om in contact te komen met mensen en hen te vertellen over de Bijbel en God. Hij citeert regelmatig teksten uit de Bijbel, maar helemaal Bijbelvast is hij niet. De Bijbeltekst 'Wie met stenen wordt bekogeld, moet met brood teruggooien' is mij geheel onbekend.

Dan is het tijd om verder te gaan en rijden we naar Tirgu Mures. Dit is een redelijk grote stad met ongeveer 135.000 inwoners. De stad kent verschillende instellingen voor hoger onderwijs, waarvan twee staats universiteiten. De Universiteit voor Geneeskunde en Farmacie is door Tricht in het verleden regelmatig voorzien van allerlei medische materialen, die in ons land vernietigd zouden worden omdat de houdbaarheidsdatum verstreken is. Als lesmateriaal voldoet het echter prima!

We eten in het Continental Hotel en moeten even wennen aan de luxe. Het contrast is groot en het voelt een beetje raar. Na het eten gaan we door de regen de stad in, later oefenen we met het koor in de kerk, hebben een korte dienst waarin we zingen en daarna gaat iedereen naar de gastgezinnen.

Ook hier is er *pálinka* en een goede maaltijd. Ons gastgezin spreekt redelijk goed Engels en we hebben tot laat in de avond gesprekken over geschiedenis, de Europese Unie, politiek, voetbal, onze kinderen, het geloof en nog veel meer. Ik denk met een warm hart terug aan onze gastheer en -vrouw. Omdat we de communicatie hebben uitgenut, hebben we onze levens met elkaar kunnen delen.

We hebben lekker gegeten, maar ook hier lukt het niet een recept te bemachtigen. Ik krijg langzamerhand het gevoel dat het in Transsylvanië 'not done' is om naar recepten te vragen...

DRINKENDE PREDIKANTEN

Luna de Sus is een dorpje onder de rook van de stad Cluj Napoca in het Hongaars: Kolozsvár en in het Duits: Klausenburg. Een stad met ruim 300.000 inwoners. We blijven één nacht in Luna de Sus.

De volgende dag hebben we een reisdag voor de boeg en gaan we naar Bana in Hongarije, zo'n 150 kilometer oostelijk van Wenen.

In Luna de Sus komt mij een verhaal ter ore dat er in het verleden een dominee is weggestuurd omdat hij teveel zou drinken. Ik heb geen idee hoeveel je moet drinken voordat het een probleem wordt. Iedereen kent wel 'iemand' die *pálinka* stookt, maar niemand stookt het zelf. Het is zo'n beetje de nationale sport, maar net als met de recepten... ; je krijgt nooit te weten wie er werkelijk destilleert en/of hoe het gemaakt wordt.

In Luna de Sus heb ik een andere 'roomy' en we logeren bij de predikant. Hij spreekt een weinig

Engels, maar heeft cognac die door een 'vriend' gestookt is en dat werkt communicatie bevorderend. Eerst proberen we met behulp van 'google translate' te communiceren, maar die komt met zulke rare vertalingen dat we de computer maar snel uitzetten.

Enfin, het is erg gezellig, maar omdat we de volgende dag weer vroeg op moeten staan, gaan we toch maar op tijd naar bed. Eerlijk gezegd ben ik het gevoel voor tijd finaal kwijt.

BANA, HONGARIJE

Na een vroeg vertrek en een lange dag bushangen, komen we aan in Bana. De gastgezinnen staan al te wachten en het gaat weer net als in Küsmód, maar dan zonder *pálinka*. We gaan met het gastgezin mee en kunnen meteen aan tafel voor het avondeten. De gastheer geeft aan dat we na het eten nog even tijd hebben voor onszelf en dat we daarna naar de stad Győr gaan.

Een mooie stad met vele monumentale panden. We ontmoeten een zoon van het gastgezin met zijn familie. De schoondochter spreekt redelijk Duits, dus we kunnen wat beter communiceren. Daarna gaan we naar een basiliek en ik kijk mijn ogen uit; zoveel pracht en praal, goud en rijkdom. Wat kunst betreft fantastisch om te zien, maar tegelijk stemt het me droevig. Is dit wat Jezus bedoelde toen hij tegen Petrus zei: 'weid mijn schapen'... !?

We gaan ook nog bij een andere zoon langs die redelijk Engels spreekt. Er hangt een groot gewei van een hert aan de muur. Hij had het dier geschoten en het woog meer dan 200 kilo!

We praten wat over jagen en hoe het wild in Hongarije beheerd wordt. Rondom het dorp worden er elk jaar zo'n 50 everzwijnen geschoten. De dieren gaan naar de slager en met het geld dat het oplevert wordt de gewasschade betaald. Ik vind het een mooi systeem.

De volgende ochtend gaan we na het ontbijt even snel op een veevoerfabriek kijken. Leuk om te zien wat er gebeurt met al die maïs die er verbouwd wordt. Daarna gaan we met de bus naar een stoeterij en worden daar rondgeleid door de... dominee! Je moet wat doen om aan de kost te komen...

Later hebben we een dienst in de kerk, met dezelfde dominee en 's avonds bij een gezamenlijk diner zit ik weer naast hem. Eigenlijk wil ik om zijn handtekening vragen. Hij lijkt op iemand uit 'Lord of the Rings', maar dan blond.

De jagers hadden een wild zwijn gedoneerd en die krijgen we als stoofschotel te eten. Ik heb 3 keer opgeschept en gegeten tot ik bijna klapte... De lekkerste stoofpot die ik tijdens deze reis gegeten heb, maar weer geen recept. Na het eten treedt er een dansgroep op die ons even later probeert te leren dansen. Leuk, maar ik ben ernstig toe aan een glas *pálinka*. De laatste voordat we morgen naar huis gaan.

THUISKOMST

Ondertussen ben ik al weer een week thuis. Het voelt nog steeds een beetje onwennig, alsof er een stuk van mij in Roemenië en/of in Hongarije is achtergebleven. De rit naar huis was lang en vermoeiend. We kwamen pas rond 01:00 uur in Tricht aan en voordat Monique en ik gingen slapen was het 03:30 uur.

Op de vraag hoe het geweest is kon ik eigenlijk niet goed antwoord geven. Je moet het ervaren hebben; het is eigenlijk niet uit te leggen!

Door er over te 'bloggen', dwing ik mezelf er over na te denken, te ordenen en te verwerken. Collega's vroegen ook hoe het geweest is; sommigen uit formaliteit en dat merk je snel genoeg. Met anderen heb je goede gesprekken, maar ze hebben niet de ervaringen gehad die wij als Roemeniëreizigers wel hadden. En weer denk ik: het is niet uit te leggen.

Vanochtend sprak de voorganger in de EGZ hier in Zutphen over de daad bij het woord voegen. Doen in plaats van alleen maar geloven. Geef je geloof handen en voeten anders stelt het weinig voor. Hij had vier teksten die er niet om logen: Jac 1:22 'En zijt daders des Woords, en niet alleen hoorders, uzelfen met valse overlegging bedriegende', als ook: Jac 2:17, Matth 5:16 en Luc 11:28.

Een preek naar mijn hart. Maar met of zonder deze preek, ik vraag me nog steeds af wat ik met de reiservaringen moet. Moet ik er meer mee gaan doen? Of is de bevestiging om mijn 'sponsorkind' te blijven ondersteunen genoeg? Ik weet het niet... wat ik wel weet is dat ik me nog steeds heel erg moe voel!